

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

8DE ÅRG.

DEN 17 FEBRUARI 1907.

N^Ö 20

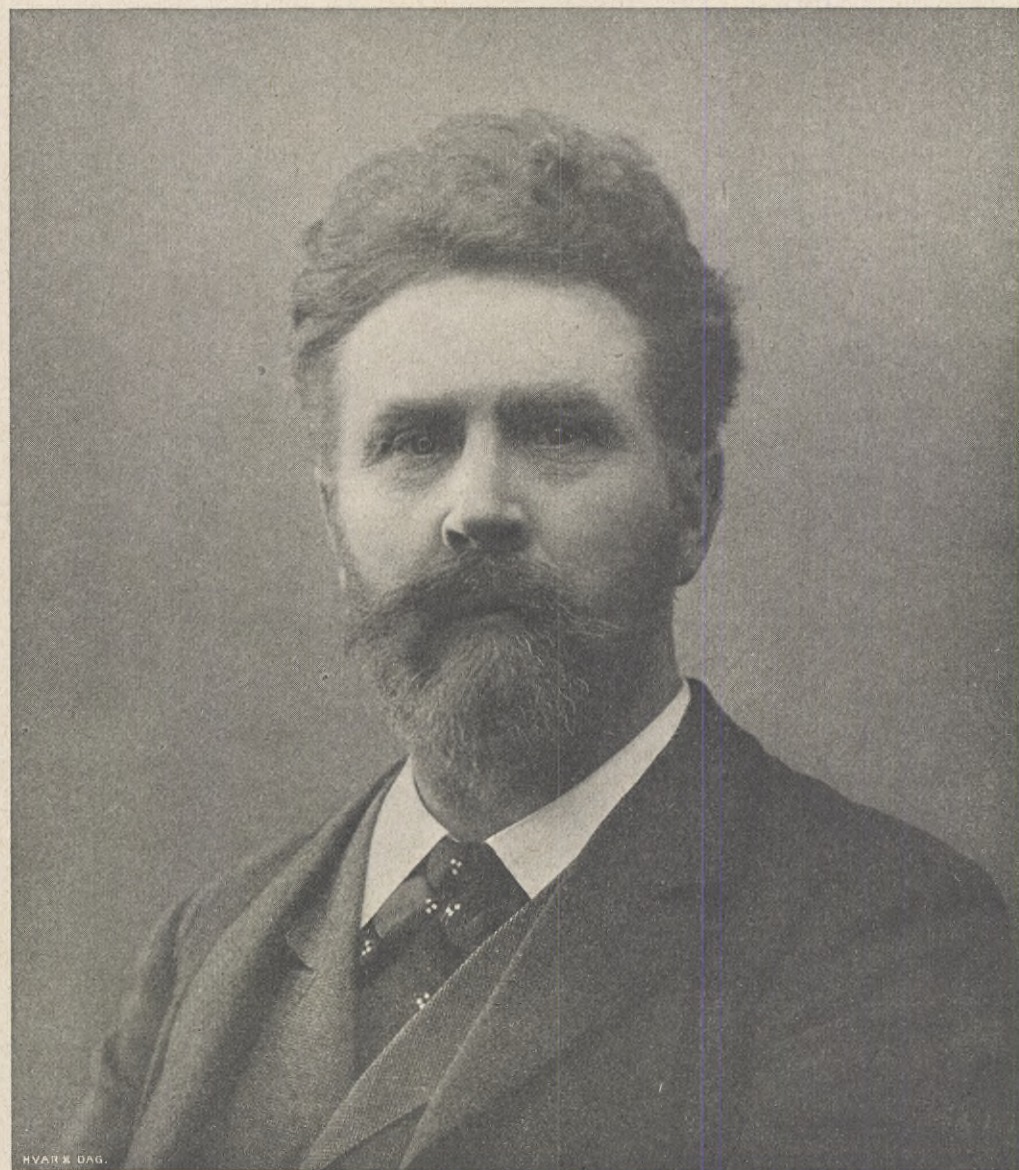

Foto. Lindblad, Jönköping.

P. JÖNSON-RÖSIÖ.
DEN SVENSKA SMÅBRUKSRÖRELSENS PIONIÄR.

Ritad: Kem. A - B. Bengt Silfversparre Skåm—Oby

P. JÖNSON-RÖSIÖ.

LILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Mer och mer börjar man resa sig mot våldets makt, "svärden smidas till spett och sköldarna till plogbillar", de nationella striderna utkämpas mera med andliga än med materiella vapen.

Från Högsmälands dalar ljuder ett socialt väckelse-rop, som trängt ned till de djupaste leden af vårt folk, bådande en ny dag, hvars gryning vi redan fått bevittna. Banérföraren i denna stora och djupgående sociala rörelse är grundläggaren och ledaren af *Nordiska Landtbruksskolan vid Hagaberg*, direktör P. Jönson-Rösiö.

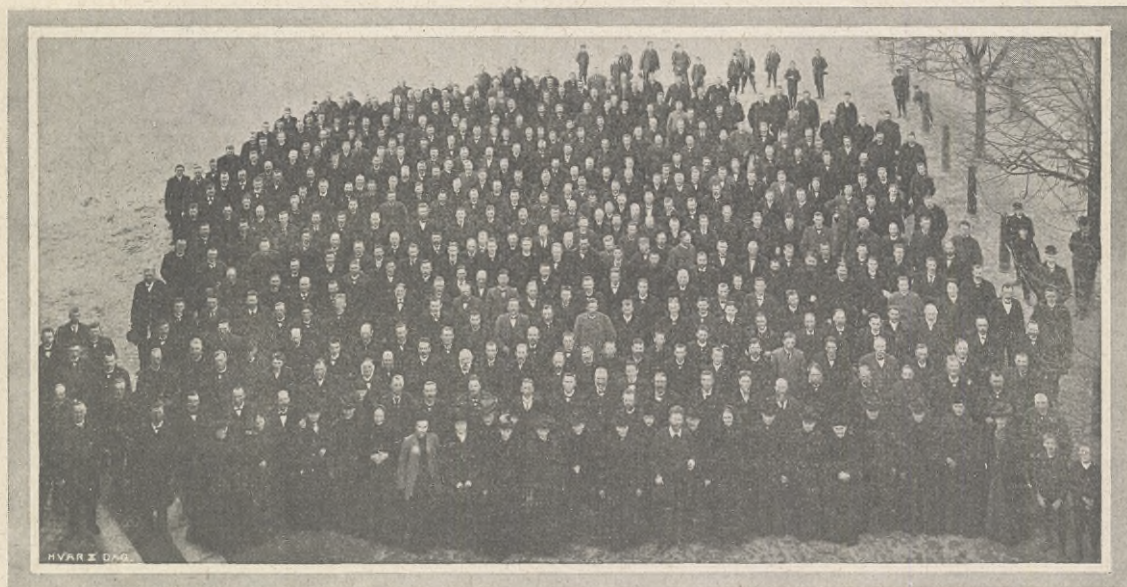
J.-R. är född — vi understryka särskildt att de uppgifter som här lämnas om hans härstamning äro autentiska och afvikande från annorstädes synliga — å Hemmingsmåla gård i Blekinge 5/1 1861 och tillhör såväl på fäderna som moderne de äldsta storbonde-släkterna i detta landskap. Fadren, Jöns Bengtsson, var sin tids mest ansedda bonde i Blekinge, i besittning af många såväl bildningens som strängt folkliga intressen en man långt före sin tid. Hans hem skildras delvis i den för årtionden sedan af Richard Gustafsson utgifna boken "Från Nord till Söder". Han hade en för sitt stånd och sin tid ovanligt rik boksamling. Han var barndomsvän med folkskalden Pehr Thomasson (som tillhörde Rösiösläkten) och målaren Bengt Nordenberg, hvilka båda fingo sin första hjälp af honom. I Jöns Bengtssons hem samlades allt bildadt folk från hela landskapet. Han hade en mängd förtroendeuppdrag för länet, var bl. a. landstingsman, och afsade sig riksdagskandidaturen till förmån för den på sin tid kände riksdagsmannen Jöns Persson i Boa hvars son nu tillhör riksdagen).

Modern var en ovanlig och framsynt kvinna, bland annat på det husmoderliga området. Hon uppgjorde många planer för dels tjänarinneutbildningsanstalter, dels slöjd- och husmodersskolor åt allmogens kvinnor långt innan speciella rörelser framtvungo dylika idéer, ehuru hon ej var i tillfälle att realisera dem. Som änka dref hon jordbruket och var sin tids kanske mest energiska och främsta jordbrukskvinna i vårt land.

Redan tidigt faderlös satte J.-R. vid 8 års ålder handen till plogen. Sin rika, originella utrustning har

han som arf af fadern; sin energi, praktiska blick och glölande hänförelse från den högssina modern. Samtidigt med sin första skolgång skötte han fäderntorfvän. Sedan han i 1860-talets ofullkomliga folkskola inhämtat de första grunderna och genomgått två halfårskurser i ett par privata skolor, började han med ett självstudium, som torde sakna sitt motstycke på detta område. Å fädernegården planerade och afhöll han äfven sina 4 första helåriga landbrukskurser från 1888—92. Sistnämnda år flyttade han till Klastorp, nära hufvudstaden, samt 1893 till Ramsjöholm, 1898 till Tokarp samt hösten samma år till Hagaberg, där han ännu har skolan. Ej mindre än 23 fullständiga landbrukskurser ha hållits. I den första af dessa deltog endast 2 elever; men antalet har alltjämt ökats och utgör för f. n. öfver 80. Sammanlagda elevantalet vid nämnda kurser uppgår till omkring 750. Dessa elever hafva kommit från rikets alla provinser, t. o. m. från lappmarkerna samt dessutom äfven delvis från andra land såsom: Danmark, Norge, Finland och Amerika. Åttioåtta procent ha varit söner af småbrukare, rätten har tillhört alla samhällsklasser. 60 procent ha åtnjutit frikurs, 23 deltagit mot ned-att afgift. Omkring 75 ha efter avslutad kurs öfvergått direkt till det mindre landbruket. 70 proc. ha förut blott genomgått folkskolekurs; öfriga hafva före inträdet genomgått folkhög, tekniska-, elementar- eller andra skolor. Bland eleverna förekomma äfven officerare och akademiskt bildade, numera äfven kvinnor. All undervisning meddelas af föreståndaren själf, uteslutande genom fria föredrag. Kursen omfattar *alla* naturvetenskapliga ämnen samt jordbrukslära, husdjurskötsel, landbruksekonomi, trädgårdskötsel, skogshushållning, mejerihandtering, ritning, fältmätning, afvägning, bokföring jämte hälsovård och flera allmänbildande ämnen. Åldern bland eleverna har växlat mellan 15—50, i medeltal 25—35 år. Flera äro sina egna och äfven gifta.

Kortare småbrukskurser till ett antal af 66 hafva allt sedan början af 1890-talet hållits dels vid skolan, dels och framförallt landet rundt i alla län utom de två nordligaste. I dessa kurser som han alldeles ensam

Efter fotografen

JÖNSON-RÖSIÖS VERKSAMHET: DELTAGARE I MASSKURSERNA I ÖREBRO 1906.

öfver hela landet.

Kliché - Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Stålm—Öbg.

Dylika kurser hållas af herr Jönson-Rösiö

skött, ha öfver 16,000 personer deltagit, bland dem halft annat tusental kvinnor. (Öfver 80 % af alla verkliga småbrukare). Vid nämnda kurser, af hvilka de flesta varit kostnadsfria, har en mängd broschyrer och småskrifter i flera tiotusental samt arbeten i bokform rörande landbruket (alla af hans egen pänna) gratis utdelats. Antalet föredrag i dessa extra kurser uppgår till omkring 800. För att hjälpa folkskolans lärarekår till agronomiska och sociala fackinsikter särskildt rörande barnen, hafva fyra kurser med ett 70-tal föredrag särskildt anordnats — äfven dessa kostnadsfria — för denna kår. År 1894 hölls en särskild försökskurs i hem- och hushållslära med instruktiva föredrag om speciellt hemmets vård, afredd för kvinnor. Desslikes har han hållit kurser i allmänbildande ämnen, fackföredrag speciellt för landbruksarbetarne o. s. v.

Ute i bygderna i alla län har han hållit omkring 400 separata föredrag för allmänheten, som vid dessa uppgått till sammanlagt öfver 110,000 personer, af hvilka nästan alla varit mindre landbrukare. Föredragen hafva hållits i en mängd olika lokaler såsom: kyrkor, akademihörsalar, skollokaler, missionshus, nykterhetslokaler, magasin, logar o. s. v., samt stundom ute i fria naturen. Ofta hafva de också hållits långt ute i bygderna, aflägsset från alla kommunikationsleder. Föreläsaren har mången gång under dessa föredragsresor fått vidkännas stora mödor och anseliga uppföringar. En klen frukost tidigt på morgonen, ett glas mjölk sent på aftonen och en kall bädd i något ruckel har ofta hört till ordningen för dagen under dessa aflägsna bygdefärder.

För att kunna nå alla samhällsklasser och skilda orter begynte direktör Rösiö redan år 1890 i vidsträcktare omfattning publicera sina tankar i dagspressen, och sedan den tiden ha mer än 300 tidningar och öfver ett 40-tal tidskrifter i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Amerika intagit hans uppsatser, hvadan man kan antaga, att de årligen komma öfver en half million läsare till del. Hans bokliga arbeten omfatta minst 7,000 trycksidor. Bland de många alstren af hans pänna må nämnas: "Landtmannens Bok", "Månadsskriften Svea", "Landbrukets mission", "Revolt". Utom detta författareskap för direktör Rösiö en mycket vidtomfattande korrespondens. Öfver 8,000 upplysningsbref hafva af honom själf kostnadsfritt sändts till landets alla deilar. (Hans postporto uppgår till 6 à 700 kr. pr år!) I denna liksom i all hans vidtomfattande verksamhet gå teori och praktik hand i hand. Vid anstalten finnes sålunda ett välordnad föreläsningsseller demonstrationsfält, s. k. skolsmåbruk, inrymande en mängd kulturväxter samt i sammanhang härmed äfven en utställning af småbruksmaskiner.

*

Direktör Rösiö har icke hämtat sina ideer från Danmark eller ens studerat i detta land, såsom en och annan i förhållandet oinvidt trots. Tvärtom gaf han småbrukarekurser 10 år tidigare än dylika komma till stånd i Danmark, hvarförutom hans program, liksom hans upplysningsverksamhet, omfattar en hel del utöfver det danska programmet. Kurserna, som hållits vid skolan, ha tillika varit rent praktiska demonstrationskurser på det egna skolsmåbrukets fält allt sedan år 1892, och sålunda innan dylika komma till stånd i vårt grannland Danmark. Han är likaledes den, hvilken först vågade försöket med tuberkulineringen af djur under en tid, då nästan alla ställde sig skeptiska eller indifferent för samma sak. Det var också han, som 1890—91 tog upp den praktiska försöksverksamheten för att bringa de nya Svallöfsideerna ut direkt bland landtbefolkningen.

Och det var han som först upptog kampen för baljväxt- och rotfruktskulturen samt anordnade gratisveckokurser för sina skötebarn, de mindre landbrukarne. Hans oegennyttiga och själförsakelse framträdande klarast därigenom, att det är han, som tidigare än någon annan verkat för studieresor till Danmark i syfte att vederbörande måtte få kännedom om dess humansbruk, fastän samma ideer kunna inhämtas i hemlandet — vid hans egen anstalt; han är också slutligen den förste, som anordnat kostnadsfria landbrukskurser för folkskollärare i afsikt att såmedelst få en hjälp till hela nationens väckelse för moderniseringens betydelse.

*

Hvem hade väl besinnat, att 90 procent af Sveriges landtmän äro småbrukare, eller hvem hade väl höjt sin röst för att dessa skulle få statsanslag till nybygge och nybrytning, om icke han tagit första steget? Sålunda står Rösiö bakom hela den lifskraftiga rörelsen för ett systematiskt och väl ordnad jordbruk i vårt land. Han är i detta sitt nydaningsverk lik en omtänksam och förståndig byggmästare, som med den omsorgsfullaste beräkning lagt en säker och orubblig grund.

*

Hans arbetskraft är oerhörd: 18 timmars arbetsdag är för honom normalt. — Hvad är det manne, som uppehåller hans kraft under en sådan rastlöshet? Flera faktorer äro här tillfännades: Hans orubbliga tro på sin sak och dess seger; hans naturliga optimism, hans nedärfda energi, hans öfver småsinthet upphöjda väsen, hans stora fysiska kraft, den varma förstäelsen utifrån (bredvid allt hårdt motstånd från andra håll), hvilket allt styrkt honom i hans kamp för mänsklighetens lyftning ur socialt elände; ett godt samvetes omutliga vittnesbörd och till sist — kanske det förnämsta af allt — ett lyckligt hem- och familjelif i kretsen af förhoppningsfulla barn och sida vid sida med en maka, som med en aldrig svikande trofasthet och själfupoffring stött honom bi, främst i de stunder, då krafterna höllo på att svika och modet sjunka.

*

Som talare är Rösiö öfverträfflig. Han elektricerar publiken med sitt lekande, humoristiska och fångslande framställningssätt. Skarorna, som samlas omkring honom för att lyssna till och i det praktiska lifvet omsätta hans läror, tätna därför allt mer och mer. I hans föredrag är en glöd och hänförelse utan like i förening med tankeskärpa, pedagogisk framsynthet och daningskraft, mod och mildhet; allt oundgängliga egenskaper hos en nydanare — en stor nationell reformator. Då han talar om modern Svea, som ädel och stark reser sig högt öfver sina vasaller, binäringarna, leker ett solskimmer på hans panna; men dystra moln jaga däröfver, då han i hennes ymighetshorn märker ett förkrympt ax, en bruten stängel, ett vissnad blomster, eller vid hennes fot en plats, där blott ett strå växer, då där kunnat uppspirat många.

Då andra obemärkta och förbisedda i hemlandet, sökt sig hän till främmande land, och där skördat ära och ryktbarhet eller slagit sig till ro, har denne svenskson, med begränsade ekonomiska resurser och utan ett öres understöd, under mera motstånd än uppmuntran, i stället arbetat mer än de flesta, stannat kvar på sin post och där höjt sin fackla bland hemlandets ofta irrande barn.

Grundtonen i hela hans vackra lifsgärning, fälttroget i den nu pågående stora kulturkampen, som ledes af "jordbruksaposteln bland den rödblommade lungen i nordanbygd" är kärlek och tolkas bäst i detta enda lösenord: — Excelsior!

Aug. P—n.

TOBA-GUBBEN.

VERKLIGHETSSKILDNING FRÅN LAPPLAND, ÅTERGIFVEN AF GUST. A. PERSSON.
FÖR HVAR 8 DAG.

I södra delen af Lappland, utefter Ångermanlands nordliga gräns, ligger Dorotea socken. Sitt namn har den erhållit efter Gustaf IV Adolfs gemål, som skänkte fyra nyanlagda lappmarkssocknar hvar sitt namn. Stor till ytvidden, men glest befolkad, räknar dock denna socken sitt första bebyggande ända från 1200-talet, enligt hvad senaste arkeologiska forskning gifva vid handen. Socknens äldsta by, Svanaby, är dock anlagd så sent som 1712, och åren 1790—1810, tidpunkten för denna berättelse, funnos blott några små byar inom denna församling. Kyrkan byggdes 1799.

Vi förflytta oss 200 år tillbaka i tiden. Vid denna tidpunkt vistades lapparne både sommar och vinter här på orten. De lefde dock i ständig fiendskap med nybyggarna, som de betraktade som inkräktare. Toba eller Toba-Gubben var också lapp till härstamning. Af en eller annan anledning hade han öfvergifvit nomadlifvet och lefde i stället af skurkstreck och bedrägerier. Då marknad hölls, var också Toba framme. Så t. ex. vid Åsele (socknens ursprungliga namn är Kristina och dess första kyrka uppfördes år 1649) där marknad vanligen hölls i september. Lapparne infunno sig på marknadsplatserna och afyttrade sina produkter: torrt renkött, torrfisk, bastrep o. d. och tillbytte sig af kustlandsborna tobak, kopparkärl, brännvin eller "jokis" m. m. Toba höll sig alltid framme vid dylika tillfällen. En gång knep han en kuting brännvin. Upptäckt och eftersatt såg han ingen möj-

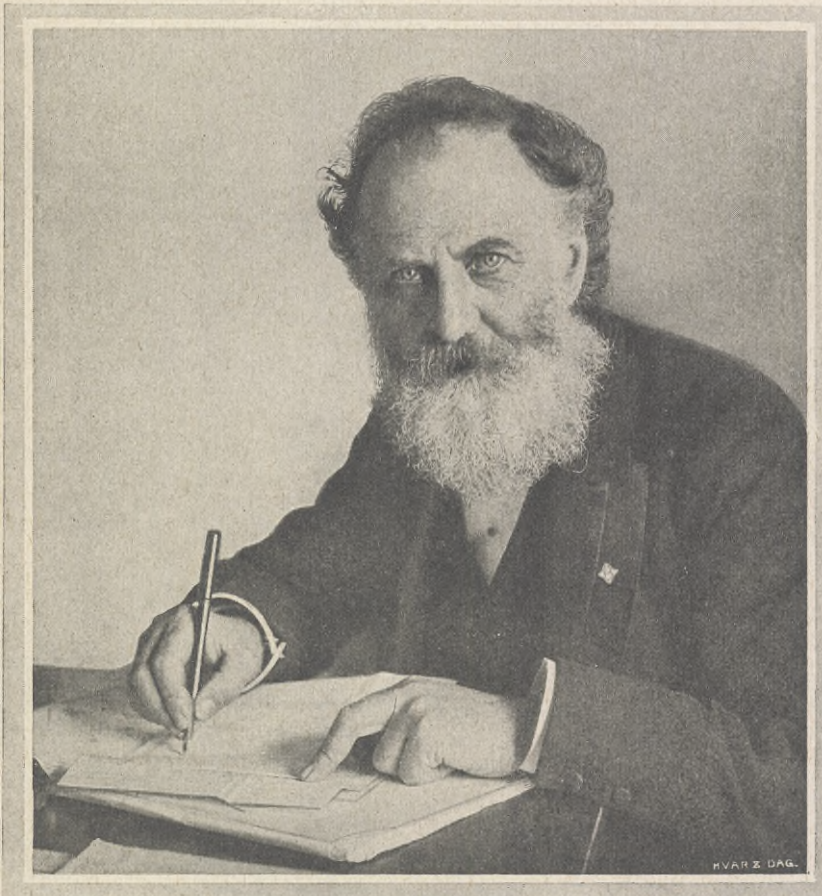
lighet att undkomma. Han öppnade då kaggen och ställde den med öppningen nedåt, väl vetande, att hans förföljare först och främst skulle rädsla den dyrbara drycken, innan de ånyo fortsatte förföljandet. Under det hans förföljare också voro sysselsatta därmed, hann Toba fram till den närbelägna Ångermanälven. Med en yxa, den han ständigt bar i bältet, högg han hål på tre af båtarna och satte själf med den fjärde ut på älven, därvid trakterande sina på stranden stående snopna förföljare med hän och speord.

Snart slog sig Toba på fullkomligt röfvarlif. Under somrarna, då husfolket var ute på slåttern, kom han fram till gårdarna och stal allt, han behöfde. Eljest torde han hafva idkat jakt och fiske samt tjufskytte såväl af lapparnes renar som af böndernas färhjor. Toba blef småningom en verklig landsplåga för denna ort. Man visste, att han höll sig dold någonstans inne i skogarna. Under vintern var han spårlöst försvunnen. Han låg då i stillhet, lifnärde sig af det förråd, han under sommaren hopröfvat. Omsider tröttnade nybyggarna på Toba. De begärde och erhöilo af kungl. maj:t tillstånd att uppspara och döda honom, hvar han än anträffades.

En vacker morgon i april månad under något af åren 1700—10 se vi en liten skara väl beväpnade nybyggare på skidor sträfvat upp mot toppen af det s. k. Avasaksa, som ligger alldeles intill Dorotea kyrka. Jakten efter Toba är börjad. Uppkomna till toppen af berget, som erbjuder en vidsträckt utsikt, spanar jägarskaran omkring. Solen har just gått upp och strålar från en högblå vårhimmel öfver de med bländande skarsnö betäckta vidderna och de med mörkgrön granskog klädda bergen. Cirka 1 mil i nordöstlig riktning upptäcka de en liten rökpelare från toppen af ett berg. Det måste vara Toba-Gubbens tillhåll. I rask fart skidar den lilla skaran mot det angifna målet.

Utan att ana något ondt satt Toba i öppningen af sin grotta, utanför hvilken en duktigeld flammade. Öfver elden puttade frukostgrytan. Själf var Toba sysselsatt med att taga på sig skorna. Ett skrapande ljud når hans vaksamma öra. Blickande upp varsnar han den lilla truppen, som styr kurs di ekt mot hans håla. Deras ärendé förstod han genast. Att tänka på försvar är lönlöst. Enda räddningen ligger i en hastig flykt. Han har dock ej hunnit få på sig mera än den ena skon. Vig som ett lodjur springer han upp och sätter af med snabba språng mot den räddande skogen. Snön är hårdfrusen och skaren bär honom godt. Men den rifver sönder hans oskodda fot. Den börjar blöda och vållar honom stora smärtor. Hans skidlöpare förföljare glida raskt efter.

(Forts. å sid. 320.)

Efter porträtt.

Kistha: Bengt Östergren.

W. T. STEAD. Ett nytt porträtt af den kände fredsaposteln, hvars besök i Sverige mycket uppmärksammats.

Foto. Flodin, Stockholm.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

INGRID ANDERSEN har i dagarne gjort stor lycka i en ingenueroll på Svenska Teatern.

Fröken *Ingrid Andersen* vid Svenska teatern har som Clärchen i Sudermanns "Sodoms undergång", hvilken f. n. är uppe å repertoiren, lyckats åt sig eröfra en icke alltför vanlig publikgunst liksom äfven kritikens synnerliga bevägenhet.

Den unga skådespeler-skan (hon har i "ännu yngre år" skurit lagrar som pianist) är elev af Björn Björnson och debuterade, ehuru infödd och uppfostrad i Stockholm, å Nationalteatern i Kristiania. Hon engagerades därpå vid vår Dramatiska teater, tilltvang sig redan vid första framträdandet i "Den gamla paviljongen" en viss uppmärksamhet och gaf rika löften, som hon nu synes vara på väg att infria.

Foto. Steen-Müller, Göteborg.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

PETER NORDEN.

Det genom olika slag af bidrag i tidningar och

tidskrifter, i bunden som obunden form, bekanta märket *Peter Norden*, har i dagarne debuterat som dramatisk författare. Selanderska sällskapet i Göteborg har nämligen uppfört "Ett parti tennis", dramatisk situation i en akt af Peter Norden. Det lilla förlingsarbetet mottogs uppmuntrande af kritik och publik.

Vi kunna nu — tack vare en "tillfällighet" — röja hvem som döljer sig bakom märket i fråga och vi sky intet för att göra detta så grundligt som möjligt: "Peter Norden" hvars porträtt synes här ofvan är synonym med fil. kandidat P. G. Norberg, sedan jan. 1907 redaktör för *Varia* och sedan längre tid redaktionssekreterare i — H. 8. D.

— hobe. —

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

J. BLICHER-CLAUSEN. †
(Jämför porträtt och uppsats i H. 8. D. VII: 34).

Den icke minst i vårt land kända och uppburna författarinnan Jenny Blicher-Clausen har för kort tid sedan vid 42 års alder, af lidit i sitt hem i Frederiksberg. — Fru B.-C. gjorde redan som barn sina försök på den litterära banan. Hennes giftermål 1892 med pastor Clausen och dennes kort efteråt timade frånfälle beteckna vändpunkten i hennes alstring. Till denna senare period höra alla hennes mest skattade verk.

KRONPRINSESSAN VICTORIA.

Den med allmänt deltagande hälsade underrättelsen ingår, att Sveriges Kronprinsessa f. n. ligger sjuk i *Karlsruhe*.

PRINS EUGENS OCH OSCAR BJÖRCKS UTSTÄLLNING I STOCKHOLM.

Kisthåll. Bengt Sjöström.

1. UPPLYST ÅNGBÅT. 1906.
2. TRÄDGRUPP, TYRESÖ, 1905.
3. AFTON, TYRESÖ, 1905.
4. PÅ UTGÅENDE, SOMMARNATT 1906.
5. TIDIG VINTERMOR-
GON, 1907.
6. SOMMARDAG, TYRESÖ, 1906.
7. DEN HVITA BÅTEN. 1906.
8. SALTSJÖKVARNEN, HÖSTKVÄLL. 1906.
9. HÖST PÅ DJURGÅRDEN. 1906.

(Se täxt å sid. 317)

II. 8 Dn STOCKHOLMSEKSTURERNA F.

TAFLOK AF PRINS EUGEN

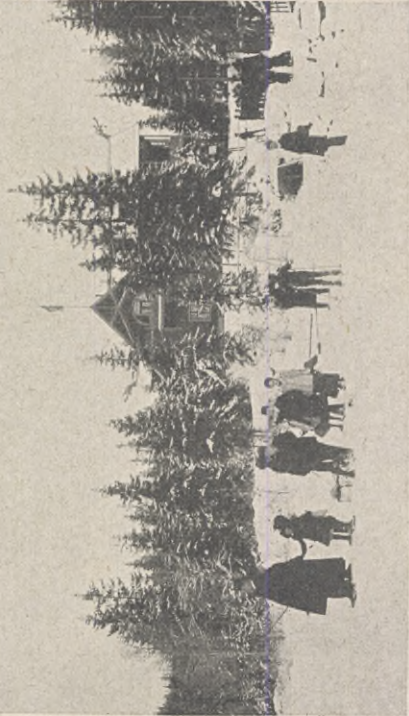
NÅGRA BILDER FRÅN HINDÅS.
SVERIGES NYASTE SPORT- OCH HÖGLUFTSORT.

Foto. Clason, Gbg.

Ett stycke uppåt Boråsbanan, några mil från Göteborg har vid Hindås station uppstått en särdeles omtyckt sportplats, särskild afsedd och lämpad för vinterns olika idrotter. Hindås är redan ett populärt namn, och sportlivet, som har sin egen "Sportstuga", är icke ensam herre på täppan. Ett stort sanatorium, har just också blifvit uppfördt. De klimatiska betingelserna för ett dylikt äro synnerligen gynnsamma, och när det föreligger i fullt afslutadt skick skall H. S. D. återkomma med några belysande bilder därifrån.

På alla sista tiden hafva dessutom förberedelser vidtagits för grundandet af en villastad däruppe, och går Hindås' utveckling allt framgent i samma tempo som hittills, böra göteborgarnes förväntningar på sin senaste "uppräckt" både uppållas och öfverträffas.

FRÅN IDROTTSFÄLNGARNA VID HINDÅS, DEN 10 FEBR. En af Hindås-expressernas passagerare landstiga. Stora skidbacken. — Trenne uppmarksamade skridskoåkare: 1. Renschmidt (Berlin). 2. Schönning (Göteborg). 3. Lindahl (Orebro). — Sportstugan. — Nedanför stupet. — Skidlopare.

REMISSDEBATTEN I RÖSTRÄTTSFRÅGAN.

HVAR 8 DAGS fotograf i Stån.

I FÖRSTA KAMMAREN. Frih. Klingspor (X) har ordet.

Kliché: Bengt SJÖFORSBERG.

I ANDRA KAMMAREN. F. Statsministern K. Staaff (XX) talar.

Den kungliga propositionen i rösträttsfrågan var vid remissen till resp. utskott den 6 februari — ett särskildt utskott för frågans behandling skall dock tillsättas — föremål för en första debatt.

I Andra kammaren voro åhörareläkterne full-

satta af intresserade personer. I Första kammaren fördes regeringens talan af justitieministern, i Andra kammaren af statsministern. Dagsprässen har lemnat utförliga referat öfver diskussionen.

MILITÄRA FÄSTFÖRESTÄLLNINGAR Å SKANSEN.

Militära fästföreställningar ägde d. 9—10 febr. rum å Skansen i Stockholm anordnade af Lifgardets till häst och Svea artillerireg. idrottsföreningar Programmets förnämsta nummer bestod af Kalabaliken i Bender utförd af öfver 100 svenskar och turkar i stiltrogna dräkter. Ett annat stort nummer utgordes af ett historiskt tåg, med lefvande bilder allrifrån 14-de t. o. m. 1800-talet, en del ordnade efter kända konstverk, såsom Millës Sten Sturemonument. Vidare utfördes en lanskadrilj. Buffet och tombola under medverkan af

STEN STURE, (efter Millës bekanta monument).

KALABALIKEN I BENDER.

societetens damer var anordnad å Höganloft.
Kronprinsen-regenten, härtigparen af Skåne och Västergötland samt prins Eugen bevistade lördagens första föreställningar.

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

DÖBELN VID JUUTAS.

Åttömé: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sthlm.—Öbg

DEN UPP- OCH NEDVÄNDA VÄRLDEN — ELEFANTJAKT I SNÖSKOGEN.

Amatörfot.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg-parre Stilm—Glg.

MANNENS LIST ÖFVERGÅR TOPSYS FÖRSTÅND: LURAD AF ETT HALSBAND OCH EN HÖTAPP.

TRIUMFTÅGET I SÖDERKÖPING. På väg till det väntande extratåget till Norrköping. 1. Djurtämjaren Filadelfia, Topsy's forne informator. 2. Hr Cuneo, den vanartigas hårdt prövade husbonde. 3. Hr Cuneo, junior. 4. Hr Heyd, Topsy's nuvarande värdare. Från Cuneos menageri, som f. n. slagit upp sina bopålar i Norrköping, rymde för ett par veckor sedan elefanten Topsy. En väldig jakt sattes i scen men den sköna försvarade trots köld och vedermödor energiskt sin frihet i flera dagar. Slutligen överlistades hon, icke utan fara för angriparna, på så sätt att hon från ett håll frestades med en hötapp under det en annan uppträdde ett träd höll en ränsnara i beredskap.

BROKIGT UTOMLANDSNYTT.

FRÅN HVAR 8 DAGS PARISEKKORRESPONDENT.

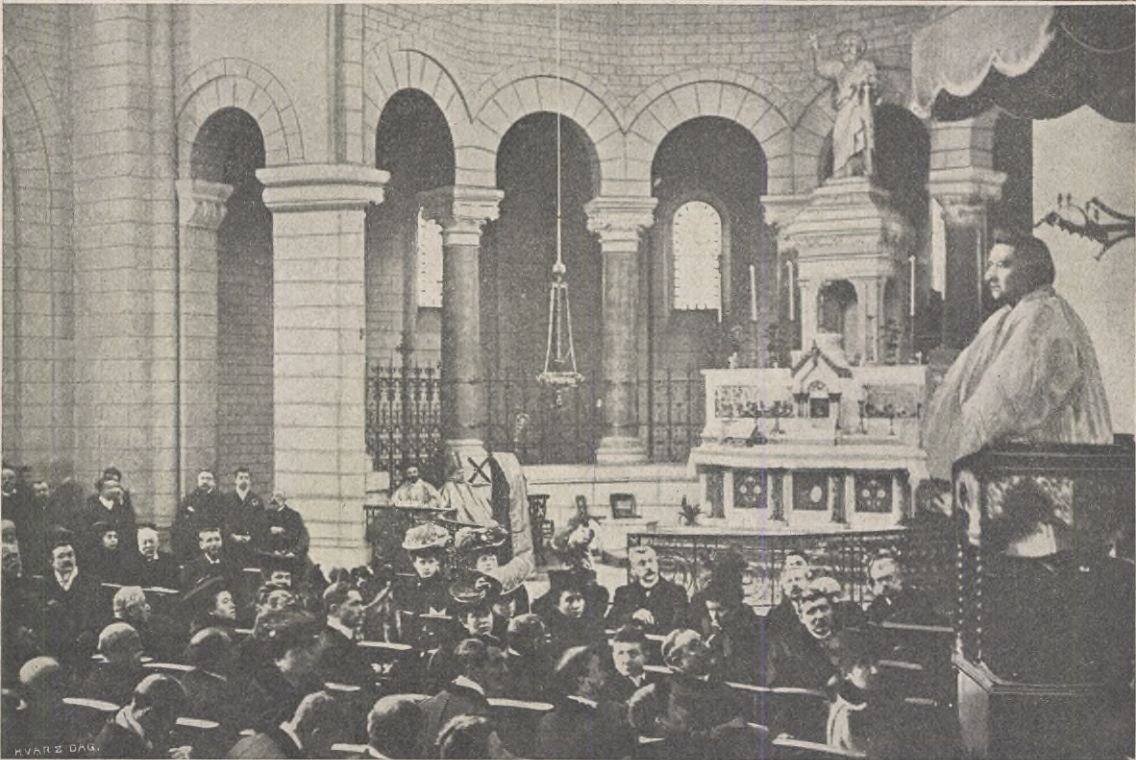

EFTER FOTOGRAF.

KUNG EDVARD (X) I PARIS.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Den beramade tunneln under Engelska kanalen synes ännu en gång komma att stranda — på engelsmännens motstånd. För att söka lugna ett missnöje, som häraf kunde blifva en följd, befinna sig nu härtigen och härtiginnan af Lancaster här i Paris. King Edward med gemål, som dölja sig under detta historiska namn, tyckas emellertid fram'ör allt tänka på att roa sig och spela parisarne små spratt. Hvarje dags fästligheter afslutas med teaterbesök och fursteparet har haft den audicen att nästan alltid annonsera "galen" teater. Så vet hela Paris på morgonen att deras majestäter skola gå på "Gymnase". Utsåldt hus! Och på kvällen blir man varse vederbörande på "Renaissance". Alla teatrar gå nu för

EFTER FOTOGRAF.

PROF. KORN (X) fototelegrafiens uppfinnare, demonstrerar sin uppfinning för ett utvaldt auditorium i Paris. Jämför prof. Korns teleggraferade portr. i H. 8 D., VIII:9. Bland åhörarne märkas flera kända politiska personer ävensom främmande maktens sändebud i Paris.

Nedre bilden: I PARIS NYASTE KYRKA.

Kliché: Kæn. A.-B. Bengt Silfverparre Stilm—Oly.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöfverparre.

DANIEL OSIRIS, den nyss bortgångne parisiska mångmillionären, som lär ha donerat 25 mill. francs till Pasteur-institutet.

fulla hus och konungaparet har roligt.

*

H. 8. D:s läsare ha redan då upptäckten först delgafs allmänheten fått tillfälle se en reproduktion af ett telegraferadt porträtt. Det var emellertid resultatet af ett laboratorie-experiment och bevisade icke mycket om den praktiska användbarheten af professor Korn's upptäckt. Då nu

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöfverparre.

MRS THAW, maka till den för mord anklagade Newyorkmillionären. Genom en bekännelse af storslagen själfuppoffring har hon vändt opinionen nästan fullständigt till den anklagades förmån.

Efter fotografi.

Kliché: Ken., A.-B. Bengt Sjöfverparre Sthlm—Gbg.

KINGSTON EFTER HEMSÖKELSEN: Negrer gräva bland ruinerna i de whitas stadsdel. En hel rad bilder af förstörelsen ligga till red:s förfogande. De äro hvarandra dock skäligen lika. Därför och med hänsyn till de ypperliga illustrationer vi förut meddelat, nöja vi oss med återgifvandet af denna enda bild.

denne för Paris' lärde i ett föredrag skulle presentera sin metod, passade "Le Matin" på att anordna ett eldprof för densamma: Le Matin fick tillstånd att anordna en telegraf-ringlinje mellan Paris och Lyon, på hvilken porträtt efter redaktionens val telegraferades och det under rådande snöstorm. Det såg mycket enkelt och lättfattligt ut: på en apparat följde en slags pänna linjer och skuggor på ett gifvet porträtt och på en annan dök en svag bild af samma porträtt upp. Och för att komma från den ena apparaten till den andra, som stod alldeles bredvid, hade bilden passerat öfver det 512 km. aflägsna Lyon. Och snöstormen hade anordnat en liten kontakt med en telegrafråd, hvilket kostade kung Edward hans ena öra. Annars gick allt efter beräkning. Clemenceau red ut stormen lika enkelt som om det varit en parlaments dito och madame Bariel log sitt vemodigaste löje — telegraferadt.

*

Under det Paris och Rom = ministär å ena sidan och påfve och biskopar å den andra gräa och ändra på antagen kyrkolag har en af U. S:s driftiga söner slagit sig på att tillämpa densamma. Det var på detta sätt söndagen fick se Frankrikes första skismatiska katolska kyrka under namn af De heliga Apostlarnes apostoliskt-katolska franska kyrka öppna sina portar under kardinal Vilattes auspicer. Kyrkoherde är en fransk präst som liksom kardinalen och samtliga blifvande åhörare och församlingsbor drabbats af påfvens stora bannbulla.

*

Frankrike är donationernas, välgörenhetens land par excellence. Adelsdamerna ha intet annat att syssla med än "fromma stiftelser" och de judiska börsmagnaterna låta sig angeläget vara att placera stora delar

af sin förmögenhet i "filantropiska" företag. Bredvid namnen Fustade-Heine och Rotschild lär nu komma att sättas Osiris. Denne nye senitiske filantrop har legerat tjugufem mil ioner till Pasteurinstitutet. Det öfriga af hans till 50 millioner uppskattade förmögenhet har mestadels, i större eller mindre poster, skänkts till andra välgörande ändamål. Af hans släktingar har ingen blifvit ihågkommen med någon betydande summa.

TAFLOK AF PRINS EUGEN.

Se bilder å sid. 310.

Såsom nämndes i föreg. nummer af H. 8. D. har prins Eugen och professor Oscar Björck anordnat en utställning af sina nyare verk i Konstföreningens lokaler i Stockholm. Några af prof. Björcks taflor voro redan förliden vecka afbildade i vår tidskrift. Vi återgifva nu med särskildt tillstånd några af prins Eugens delikata Stockholmsbilder.

Denne målares konst är, som bekant, af ovanligt själfull och intim art och har år efter år blifvit allt mera inträngande. Svensk natur, särskildt det veka, stilla, drömmande i denna natur, har kanske aldrig förut tolkats så sannt och betagande.

Det har i allmänhet hvilat något visst melankoliskt öfver prins Eugens konst, äfven då denna tagit sig storslagna monumentala uttryck. På denna utsällning finnas emellertid flere verk från den senaste tiden, hvilka ha andra, gladare färger, än man förut varit van att påträffa i afseende på prins Eugens naturstämningar. Det är, som om ett större lifsmod skulle gifva sig tillkänna hos konstnären, hvilken förvisso aldrig stått så högt som nu i sina nya stämningar med motiv från Stockholms inlopp.

FRÅN SKANSENDANSARNES AMERIKA-TURNÉ.

Skansendansarnes turné i Amerika är nu avslutad, efter att hafva varit ungefär ett år med det uppehåll i programmet, som turnéns splittrande för en tid vållat. Att färden rundt U. S. A. varit en verklig succés för sällskapet är faktum, och har det också bokstafligen varit en dans på rosor. Turnén har fått äran af att uppträda på Yaleuniversitetet, ett af Amerikas största, och skördade där såväl som annorstädes ett entusiastiskt bifall. Vår bild visar en del af Skansendansarne, under deras

Efter fotografi.

SKANSENS FOLKDANSARE I AMERIKA.

Ktshö: Bengt Sjöfverparre

uppehåll i Minneapolis, den stad, där de skördade sina mästa lagrar. Sent skola våra Svensk-Amerikanska bröder glömma den fläkt från hembygden,

som genom dessa friska och dansande ungdomar från Skansen mint dem om dagar från hemmet och fädernebygden.

K. Williams.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

J. F. LYTH.

F. d. tullförvaltaren i Visby Johan Fredrik Lyth fyllde den 4 febr. 75 år. Stud.-ex. 52 tullförvaltare i Söderhamn 69, i Visby 77, afsked med pension 05. Led af stadsfullmäktige och drätselkammaren i Visby under flere års tid. Numera bosatt i Stockholm.

K. R. A. LEHMAN.

Apotekaren i Stockholm, Richard Reinhold August Lehman fyllde den 7 febr. 65 år. Apotekarex. 69, inköpte Gripen i Sthlm 73, erh. priv. å Uggelan d. 81. Styrelseled i Amorteringsf. i apot.-priv. i Apot.-karens lifränte- o. pensionskassa, Farm inst. I nära 25 år Apot.-soc. sekr., sedan 06 dess ordförande.

F. O. LUNDSTEDT.

Fabrikör F. O. Lundstedt i Sköfde fyller den 19 febr. 55 år. Etablerade sin nuvarande bleck- och plåt-slageriaffär 87. Ordf. i Sköfde handverks- & Industriförening. Led. af stadsfullmäktige samt i fattigvårds- och vattenledningsstyrelserna m. m.

F. LUNDSTRÖM.

50 år fyllde den 3 jan. grosshandl. Frans Lundström i Boden. Anlitad kommunalman, ledamot af kyrko- och skoloråd. Ordförande i Heröandsbankens Afdelingskontors direktion, ledamot i Bodens sparbank.

N. SJÖBERG.

Överjägmästare i Skellefteå distrikt N. Sjöberg fyller den 28 febr. 60 år. Examensår 72, repetitor och extra jägmästare samma år; jägmästare 83, överjägmästare 92. Varit bevillningsberedd, ordförande, landstingsman, ledam. af stadsfullm. m. m.

C. L. E. LINDEWALL.

Landtbrukaren Leon. Lindewall å Säfva, Västmanl. län fyllde den 31 jan. 55 år. Stud. ex 71 nämnden 83—88, landstingsman 84, f. d. led. af Västm. läns Hush. sällsk. förvaltningsutskott. f. d. ordf. i kommunalförsamling och nämnd. Led. af Riksd. A. K. 03—05 för Västmanl. östra domsaga.

P. F. W. LAMBERG.

50 år fyllde den 12 febr. rådmän Peter Lamberg i Göteborg. Stud. ex. 74, v. häradsh. 84, f. rådhusk. 87, stadsnot. 98, rådmän sedan 05, lärare vid Gbg's Handelsinst. 86—01, led. i drätselk. 04, v. ordf. sedan 06, led. i förlikningsnämnd., i allm. pensions- och enke-kassan, i styr. för A.-B. Gbg's Konserthus, ordf. i styr. för Gbg's Orkesterförs., sekr. hos Gbg's Hamnstyr 98—03 m. m.

G. KINDLUND.

Godsägaren Gottfrid Kindlund, Stora Kärr, ägare af egendomen Dalen, Skaraborgs län, fyllde den 6 febr. 50 år. V. kommunalordf. sedan 02, nämndeman 1900, led. i Hälsovårdsnämnden, Håbo Brandstodsbolag, af Egnahemskommittén, af Fiskerikommittén m. m.

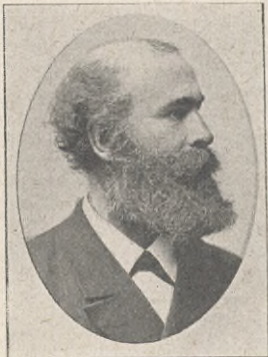
G. E. O. SVEDENBORG. †

F. d. Överstelöjtnanten vid Kronprinsens husarregemente Gustaf Eric Oscar Svedenborg afled i Stockholm den 2 jan. Född 28, u-löjtn. vid Kronprinsens husarregte 49, rittmästare 64, major 79, överstelöjtnant 84, afsked 86. Bankdirektörssuppl. i Skånes Ensk. Bank.

K. ESKILSSON. †

F. d. landtbrukaren Knut Eskilsson afled i Kammar den 29 jan., född :9 På sin tid ägare af egendomen Gustafslund i Ramlösa och då anlitad kommunalman.

O. LINDHULT. †

Den kände sängläraren professor O. Lindhult i Göteborg afled därst. den 6 febr. Född 31, idkade musikaliska studier i Paris, Leipzig och Düsseldorf. Erhöll vid Hano-veranska hofvet professors titel. Sedan 80 bosatt i Sverige.

A. W. SCHRÖDER. †

Den 28 jan. afled å Näs Kungsgård brukspatron Adolf Wilhelm Schröder. Född 36, ordf. i kommunalnämnden inom Husby socken 77—93, led. af Kopparbergs läns landsting, m. fl. uppdrag.

ETNOGRAFISKA FÖREMÅL FRÅN KONGO.
INSAMLADE FÖR DEN STUNDANDE MISSIONSUTSTÄLLNINGEN I STOCKHOLM.

Kilohé: Bengt Silfversparre.

1. MYNT (jämför storl. med personen).
2. TRUMMOR.
3. ELEFANTMÖSSA.
4. BLÅSBÄLG.
5. DÖRR.

H. 8 D. 4 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

För den etnografiska missionsutställning, som i vår kommer att öppnas i Vetenskapsakademiens hörsal har till Riksmuseet influit betydligt öfver 1200 föremål från Kongo. Dessa äro samlade af svenska missionsförbundets missionärer. Samlingen från Kongo omfattar husmodeller, husgeråd, kläder, vapen, verktyg, mediciner, fångstredskap, prydnader, födoämnen etc. etc. samt inte minst föremål af religiös betydelse. Hufvudmassan af föremålen äro från nedre Kongo, några äro äfven från öfre Kongo och sålunda från trakter, som egentligen ligga utom missionsförbundets arbetsfält. Af de missionärer, som gjort insamlingen är det särskilt en, som arbetat med stort nit och förståelse, nämligen herr J. Hammar. Han har från en stam i nedre Kongo, Bwende-(Bobumde) folket, gjort en så godt som fullständigt monografisk samling, så att man genom hvad han samlat, kan bilda sig en ganska god föreställning om detta folks kulturella ståndpunkt, så långt detta är möjligt genom föremål. När han t. ex. velat visa de inföddes malmsmältning, så har han tagit prof af

malmen, bälgen (figur 4) som användes vid malmsmältningen och metallen i den form den utnyttjas såsom råvara. Vid insamling af korgarbeten har han samlat prof på material, halfärdiga arbeten och olika typer, som tillverkas. Väfnadsindustrien åskådliggöres genom råvara, väfstol och olika slag af tygstycken o. s. v. Önskvärdt vore, att museet finge många på samma sätt gjorda samlingar från olika delar af jorden visande all möjlig primitiv industri. Isynnerhet äro som nämndt och såsom naturligt är religiösa föremål väl representerade i missionärernas samlingar. Det är också nödvändigt för all mission, om den skall hafva framgång, att man väl känner den religion, man vill bekämpa. Bland de religiösa föremålen märkas talrika i trä utskurna människofigurer s. k. afgudabilder. Ursprungligen äro nog dessa förfädersbilder. De utmärka sig genom stor realism i utförandet. Någon gång äro de snidade med ganska utvecklad konstnärlighet. I regel äro de frontala och äfven symmetriska. Mycket vanligt är att de stå bredbenta och med krokiga knän. Detta är för att återgifva dans-

ställningen. Nästan alltid hafva de oproportionerligt stora hufvulen och för korta ben. Ofta äro i dem inslagna talrika knifblad och spikar. På detta sätt lära negrerna misshandla sina gudar, när de vilja skada någon person som vistas på afstånd. Till religiösa föremål höra äfven en dansmask, hemförd af missionssekreterare W. Sjöholm från Kassai, ett område, som ligger långt utom missionsförbundets arbetsfält. Den är prydd med de såsom pängar bekanta Rausisnäckorna. Ett inte mindre egendomligt slag af pängar se vi afbildadt (fig. 1). Det är en nästan manshög "spjutspets", som representerar kapitalet i det inre af Kongo.

Att negrerna älska musik är välbekant om också denna musik icke är vidare njutbar för hvita mäns öron.

Talrika instrument att föra oljud med finnas i Kongosamlingen, bl. a. stora trummor af urhålkade trästammar, (fig. 2) skällor, gong-gonger m. m.

För att för besökare på utställningen kunna gifva en bild af huru negrerna i nedre Kongo bo, hafva missionärerna Hammar, Lindström och Westlind sändt hem modeller af hyddor och uthus. Med dessa skall man kunna ställa upp en liten Kongoby i miniatyr. En sådan modellhydda samt en dörr till en hydda i originalstorlek äro här afbildade (fig. 6 o. 5). Af största värde för museet vore om talrika modeller af hyddor och hela byar insamlades från olika folk på jorden. De skulle i mycket gifva — jämte fotografier och kartor — lif åt de i museet i öfrigt utställda föremålen.

Missionsutställningen kommer naturligtvis inte blott att omfatta föremål från Kongo utan från de flesta svenska missionsfält. Svenska statskyrkans mission i Indien kommer att representeras af en säkerligen utmärkt intressant samling, som gjorts af dr Kugelberg jämte en bramin Visvanath Ayer. Denna samling har till uppgift att särskildt visa allt, som förekommer i ett tamuliskt hem, närmare specialiseradt ett braminhus. Dessa samlingar anlända troligen i mars. Svenska statskyrkans missionärer i Sydafrika samla äfven med stort intresse. Äfven där är det en infödd kaffer Norwaga, som intresserat sig mycket för att hans landsmän skola blifva väl representerade på utställningen.

Från Evangeliska Fosterlandsstiftelsens missionsfält i Ostafrika komma också betydande samlingar. Ganska mycket har redan anländt därifrån insamladt af pastor K. G. Rudin, Th. Engdahl och Aug. Andersson. Äfven från detta missionsällskaps arbetsfält i Indien, som bl. a. omfattar det intressanta urfolket Gouderna hoppas jag samlingar skola anlända. Bland Bhilfolket i Indien, ett annat urfolk, har missionär Franklin gjort samlingar, som väl snart äro på väg hem. Han tillhör Skandinaviska alliansmissionen. Äfven från Kina och Kaukasus äro samlingar hem-sända af missionärerna I. Sköld och W. Sarwe bägge tillhörande Missionsförbundet. Dessutom väntas samlingar från andra delar af Kina genom missionär Rimer tillhörande baptisternas mission och genom missionärer tillhörande Svenska Kinamissionen. Från

Filippinerna lär äfven en samling vara att förvänta genom en af metodisternas missionärer. — Det är sålunda att hoppas, att missionsutställningen skall blifva ganska omfattande och läroric för dem, som intressera sig för att studera olika folks skiftande kultur.

Mest af allt hoppas jag, att den hos allmänheten skall höja intresset för riksmuseets etnografiska afdelning, till förmån för hvilken den är anordnad.

E. N.—d.

Efter fotograf.

Kilohé: Bengt Skjerveparre.

Fig. 6. MODELL AF HYDDA FRÅN NEDRE KONGO.

Forts. från sid. 308.

Hunnen ungefär 2 km. från sin grotta kan han ej längre fortsätta för sin sargade fot. Han stannar, trampar ett hål i skaren, sticker ner sitt hufvud däruti och inväntar döden. Ett skott ur en nybyggares björnbössa ändrar hans lif, hvarpå han lämnas likt ett dödad skadedjur.

Förliden sommar gjorde jag ett besök vid det i sitt slag historiska stället. Grottan ligger ej i klippan utan under en stor sten i själfva bergslutningen. Den blir dock allt mindre och mindre därigenom, att stenen så småningom skrider utför. Nu liknade den närmast en stor bakugn. Min vägvisare sade sig dock minnas, att den för 50 år tillbaka var väl dubbel så stor. Då kunde man äfven i den finna ben och kol, lämningar efter Toba, inne i grottan. Äfven lär en lappkvinna några år efter Tobas död hafva funnit ett människoskelett i bergslutningen.

Den blifvande inlandsbanan kommer att stryka fram ej långt från detta berg, som efter Toba-Gubben än i dag kallas Tobaberget.

VIII ÅRG. 20:E HÄFT. INNEHÅLLER:

P. Jönson Rösiö. — "Toba gubben" af Gust. A. Persson. — W. T. Stead. — Den svenska scenen. — J. Blicher-Clausen. — Prins Eugens och Oscar Björks utställning i Stockholm. — Några bilder från Hindås. — Remissdebatten i rösträttsfrågan. — Militära fastföreställningar å Skansen. — Den upp- och nedvända världen — elefantjakt i snöskogen. — Brokigt utomlandsnytt. — Från skansendansarnes Amerikaturné. — Veckans porträttgalleri. — Etnografiska föremål från Kongo.

Obs.! Återgifvande af text eller illustrationer ur H. 8. D. utan särskildt medgifvande förbjuds.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1907.